raadsvoorstel

Agendapunt 2022, nr. IX-07
Zaaknummer 2045602
Te behandelen door W.T. Wassink

Onderwerp: Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk

Aan de raad,

Inleiding
Winterswijk wordt door inwoners en ondernemers gezien als een fraaie, groene gemeente. Landschappelijk is de gemeente dan ook uniek gelegen. Het is één van de weinige plaatsen in Nederland waar oude geologische lagen (bijna) aan het oppervlak komen en door haar karakteristieke landschappelijke kenmerken is het gehele gemeentelijke oppervlak bekroond tot Nationaal Landschap. Ook in de kern van Winterswijk zijn veel waardevolle groenvoorzieningen, -structuren en -elementen te vinden. Denk aan het binnendringen van het landschap via het Huininkmaatbos, oude laanbeplanting langs toegangswegen als de Groenloseweg, de Whemerbeekzone, et cetera.

De ontstaansgeschiedenis van het Winterswijkse landschap en de kern van Winterswijk is van grote invloed op de aanwezige groenstructuur. De gemeente Winterswijk wenst deze groenstructuren in de bebouwde kom te behouden, te versterken of verder te ontwikkelen. Bestaand beleid kan hier onvoldoende in voorzien en daarmee is de behoefte ontstaan aan een samenhangende en inspirerende visie op het groen voor de kern van Winterswijk; de *Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk*. Met de groenstructuurvisie wil de gemeente motiveren en vastleggen welke groengebieden en groene structuren nu en in de toekomst bepalend zijn voor het groene karakter van de bebouwde omgeving.

Groen kent een variëteit aan functies. Een gezonde functie (prettige leefomgeving), ruimtelijke functie (structuur, samenhang en herkenbaarheid), ecologische functie (biodiversiteit) en een klimaat adaptieve functie (meebewegen met het veranderende klimaat). Daarmee kan een betekenisvolle bijdrage geleverd worden aan opgaven op het gebied van economie, klimaat, milieu, gezondheid, sociaal en veiligheid. Vanuit de verschillende functies die groen kan vervullen is vervolgens de groenstructuur van Winterswijk uiteengezet. De Whemerbeekzone en meer recent de Spoorzone vormen de structuur binnen de kern, maar ook de verkeershoofdstructuur bestaande uit historische radialen zijn relevant. De radialen leiden als een spinnenweb vanuit het centrum naar buiten en worden doorkruist door onder meer de Rondweg West en Zuid en de Bataafseweg. Deze zijn kenmerkend voor Winterswijk en van grote waarde voor de algemene structuur en verbondenheid.

Aan de hand van een achttal thema's is de visie beleidsmatig uitgewerkt. Thema's die op verschillende manieren van invloed zijn op al het groen in de kern. Het gaat om landschap en cultuurhistorie, biodiversiteit en ecologie, klimaatadaptatie, bewegen en spelen, ruimtelijke ontwikkelingen, verkeer, ontspanning en recreatie en beheer en onderhoud.
Het eerste deel van de visie wordt afgesloten met een gebiedsgerichte uitwerking. Dit houdt in dat de visie is geprojecteerd op het grondgebied van de gemeente, waarbij gebruik is gemaakt van verschillende deelgebieden. Per deelgebied worden zojuist genoemde thema's uitgewerkt in concrete maatregelen of projecten.

Het tweede deel van de visie bestaat uit een uitvoeringsprogramma. Het programma is schematisch uitgewerkt en geeft een overzicht van uit te voeren werkzaamheden en projecten en legt een relatie tussen de verschillende werkzaamheden. Eveneens geeft het programma inzicht in de planning van de werkzaamheden en projecten en de daarbij behorende indicatie van kosten. Op deze wijze kan daadwerkelijk invulling worden gegeven aan de realisatie van de visie.

Voorstel
De Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk vast te stellen.

Relatie met (huidig) beleid
Met de *Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk* wordt concreet uitvoering gegeven aan de *Uitvoeringsagenda duurzaamheid 2019-2022* en de *Beleidsvisie landschap en biodiversiteit Winterswijk*. Meer aandacht voor groenstructuren binnen de bebouwde kom en een goede overgang naar het buitengebied is immers een langer gekoesterde gemeentelijk ambitie.

Daarnaast bestaat er een onmiskenbare link met het beleidsprogramma en de uitvoeringsagenda *Klimaatadaptatie 2022-2027* Winterswijk. Wateroverlast, hittestress en perioden van langdurige droogte zijn ook in Winterswijk merkbare effecten van klimaatverandering. Door in te zetten op een aangepaste inrichting van de buitenruimte, zowel op openbaar als particulier terrein, wordt beoogd deze effecten zoveel mogelijk te beperken. Het toevoegen van meer groen heeft een positief effect op het verminderen van hittestress door schaduwvorming en verdamping. Het verminderen van verhardingen zorgt ervoor dat water kan infiltreren in de ondergrond, minder warmte wordt opgenomen door steen en door sponsvorming van de ondergrond wordt een bijdrage geleverd aan het tegengaan van droogte. Enkele bomen kunnen al een groot verschil maken. Tevens zetten bomen en planten schadelijke CO2 om in zuurstof, waarmee tegenwicht wordt geboden aan de CO2 uitstoot die klimaatverandering veroorzaakt. Verder levert groen een positieve bijdrage aan de verbetering van de luchtkwaliteit door de filtering van fijnstof.
In de groenstructuurvisie worden diverse gebiedsgerichte, klimaat adaptieve maatregelen voorgesteld. Het merendeel van deze maatregelen worden meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen of herinrichtingen van openbaar gebied. Omdat Winterswijk proactief aan de slag wil met klimaatadaptatie en groen hier onderdeel van uit maakt, zijn in de uitvoeringsagenda van de klimaatadaptatiestrategie middelen opgenomen voor vergroening van diverse locaties en aanplant van bomen. Vanwege de duidelijke relatie tussen de groenstructuurvisie en de klimaatadaptatiestrategie is ervoor gekozen om de ontwikkeling van beide stukken parallel te laten lopen.

Beoogd(e) effect(en)
Met de groenstructuurvisie wil de gemeente motiveren en vastleggen welke groengebieden en groene structuren nu en in de toekomst bepalend zijn voor het groene karakter van de bebouwde omgeving. Doel is om deze groenstructuren in de bebouwde kom te behouden, te versterken of verder te ontwikkelen. Wij ambiëren een groenstructuur die voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is. Groen om te kunnen spelen, groen om in te bewegen en groen om elkaar te ontmoeten.

Argumenten

De Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk is een actualisatie van het Groenstructuurplan uit 2010.
Sinds 2010 wordt uitvoering gegeven aan het groenstructuurplan. Het plan is inmiddels gedateerd en op onderdelen achterhaald. Met de *Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk* is een actualisatieslag gemaakt. Dit is ook nodig, want door toenemende ruimtedruk en diverse (soms strijdige) belangen is het zoeken naar balans. Groen kan hierin een belangrijke rol spelen. Met een visie op de groenstructuur binnen de be-bouwde kom wordt dan ook een verbinding gelegd naar het landschap, de cultuurhistorie, water, bio-diversiteit en klimaat(verandering). Maar groen is ook een (sociaal) verbindende schakel naar maat-schappij, zorg, verkeer of ruimtelijke ordening.

De gemeente Winterswijk heeft, in samenwerking met verschillende organisaties, een vooraanstaande rol bij het behoud, herstel en de bescherming van landschapselementen.
De meeste landschapselementen zijn kwetsbaar voor moderne ontwikkelingen. Omdat het beeld van het landschap door deze elementen wordt gedragen, gaat de kwaliteit van het landschap achteruit bij het aantasten of geheel verdwijnen van landschapselementen. De groenstructuurvisie legt de basis voor

het behouden, versterken of verder ontwikkelen van groenstructuren. Onder meer door groengebieden en groene structuren vast te leggen die nu en in de toekomst bepalend zijn voor het groene karakter van de bebouwde omgeving.

De groenstructuurvisie sluit aan op ambities uit het Coalitieakkoord 2022-2026, Samen aan de slag.
De gemeente Winterswijk wil actief aan de gang met thema's als klimaatadaptatie en landschap en biodiversiteit. Zo krijgen groen en water meer ruimte in de bebouwde kom om de effecten van klimaatverandering (wateroverlast, hittestress, langdurige droogte) te beperken en is bij onderhoud en nieuw aan te leggen groen in het bijzonder aandacht voor landschap en biodiversiteit.

Voor het behouden, het versterken en verder ontwikkelen van de groenstructuren gaan wij samen aan de slag; met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Samen maken wij de uitvoering van de groenstructuurvisie tot een succes.

De groenstructuurvisie biedt praktische handvatten aan de gewenste ontwikkelrichting.
De visie is gebiedsgericht vertaald naar concrete activiteiten en nader uitgewerkt in een uitvoeringsschema. Daarnaast dient de groenstructuurvisie als kader voor (grootschalige) renovatie van de openbare ruimte en wijken.

Bij de totstandkoming en uitvoering van de groenstructuurvisie is samenwerking het sleutelwoord.
Voorliggende groenstructuurvisie was niet tot stand gekomen zonder de input van inwoners, ondernemers en belangenverenigingen. Groen wordt geassocieerd met gezondheid, ontspanning, verkoeling tijdens warme dagen en een prettige leefomgeving. Het onderstreept nog eens de gedeelde waarde van groen. Ook voor een succesvolle realisatie van gestelde doelen in de groenstructuurvisie is de gemeente afhankelijk van al deze partners. De groenstructuurvisie is dan ook een blijvende uitnodiging aan partners en inwoners om mee te werken aan een groen Winterswijk. De gemeente wil haar inwoners hiertoe actief informeren en hen uitnodigen om mee te doen, ideeën in te brengen en betrokken te zijn.

Financiële aspecten/risico's
Het vaststellen van de Groenstructuurvisie bebouwde kom Winterswijk heeft geen financiële consequenties. Voor de uitvoering van de gebiedsgerichte maatregelen is per maatregel een indicatie van kosten gegeven. Maatregelen dienen veelal bij ruimtelijke ontwikkelingen of herinrichtingen van het openbaar gebied meegenomen te worden. Ditzelfde geldt voor de hiervoor benodigde middelen. Deze worden jaarlijks in de programmabegroting meegenomen en ter behandeling en besluitvorming aan de raad aangeboden.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
N.v.t.

Aspecten van duurzaamheid
Uitvoering van maatregelen dragen bij aan het versterken van de ecologische structuur in de bebouwde kom van Winterswijk. Bij inrichting en beheer en onderhoud van groen worden onder andere keuzes gemaakt om de biodiversiteit te vergroten.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
De groenstructuurvisie is opgesteld in samenwerking met diverse stakeholders. Bij het opstellen van de groenstructuurvisie hebben we ons in eerste instantie gericht op stakeholders uit onze gemeente: Platform Natuur en Landschap, ABH-City, de Ondernemerskring Winterswijk (OWIN), woningcorporatie De Woonplaats, Waterschap Rijn en IJssel, ROVA en Bomenstichting Achterhoek. Verder is op 14 juli 2021 de 'Avond van de groene kansen' georganiseerd; een interactieve sessie waar inwoners van Winterswijk input hebben geleverd. Vervolgens heeft op 30 september 2021 een Politiek Forum plaatsgevonden en is de raad gevraagd richting te bepalen voor de visie.

Vervolgprocedure/evaluatie
Bij vaststelling van de visie kunnen de voorgestelde maatregelen bij ruimtelijke projecten en herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte worden meegenomen en uitgevoerd.

Winterswijk, 23 augustus 2022
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

De secretaris,

S.M.H. Weir

de burgemeester,

B.J.J. Bengevoord